

Informatie
voor de professionelen

Zorgsystemen voor diabetes type 2

Op weg naar geïntegreerd
welzijns- en gezondheidsplan

Informatie
voor de professionals

1. Algemeen principe	2
2. Multidisciplinair werk	3
3. Overzichtstabel	4
4. Gedetailleerde inhoud	
4.1 Voortraject voor zorg of zorgmodel 'Opvolging van een patiënt met diabetes type 2'	7
4.2 Zorgtraject	11
4.3 Beperkt programma voor educatie en zelfregulatie	22
4.4 Overeenkomsten inzake zelfregulatie	23
4.5 Speciale gevallen	
1. Zwangerschapsdiabetes	25
2. Rijbewijs	25
5. Denk ook aan...	27

1 Algemeen principe

In België kunnen diabetespatiënten deelnemen aan specifieke programma's die de ziekteverzekering aanbiedt (verplichte verzekering).

De laatste jaren konden die programma's dankzij financiële steun worden aangepast en verbeterd om de **toegang tot de zorg** te verbeteren. Ze organiseren een vroegtijdige en **multidisciplinaire begeleiding** om de evolutie en het optreden van complicaties te vertragen. De **huisarts**, die in alle programma's aanwezig is, zorgt ervoor dat de zorg continu en allesomvattend is. **De patiënt de bekwaamheid bijbrengen**, daarop ligt de nadruk van het programma. Afhankelijk van het stadium en de evolutie van de ziekte wordt de patiënt thuis en/of in het ziekenhuis opgevolgd. De hulpmiddelen variëren van het ene programma tot het andere en zijn afhankelijk van de noden van de patiënt.

Om toegang te krijgen tot de hulp en terugbetaling moet de patiënt in orde zijn met zijn verzekering. Als dat niet het geval is, kan hij worden doorverwezen naar specifieke hulp- of zorgstructuren.

Deze focus wil duidelijke en volledige informatie geven aan **zorgverleners** over de verschillende programma's, de hulp en terugbetalingen die beschikbaar zijn.

2 Multidisciplinair werk

Een diabetespatiënt kan al vanaf zijn diagnose genieten van multidisciplinaire begeleiding en steun krijgen van verschillende zorgverleners. Naast de beroepen die hieronder worden vermeld, kunnen ook andere actoren een rol spelen, afhankelijk van de persoon en zijn situatie (familie- en/of huishoudhulp, sociaal assistent, psycholoog enz.)

TAKEN VAN DE HUISARTS

De huisarts staat centraal in de algemene behandeling van de patiënt en volgt ook de diabetes op. Hij laat de patiënt deelnemen aan het programma, schrijft paramedische sessies voor en zorgt voor de opvolging van gegevens in het GMD van de patiënt.

TAKEN VAN DE DIABETOLOOG

De specialist werkt hoofdzakelijk in een geconventioneerd centrum of in een privépraktijk. Hij is gespecialiseerd in de ziekte en grijpt in als de medische situatie van de patiënt zijn expertise vereist. Het kan dan gaan om behandeling, aanpak en specifieke opvolging van complexe situaties.

TAKEN VAN DE DIABETES EDUCATOR

Deze functie wordt vervuld door verschillende beroepen. Hij of zij zorgt voor directe ondersteuning voor de patiënt, thuis of in een geconventioneerd centrum. De educator helpt de patiënt om zelfstandig te worden in de dagelijkse aanpak van zijn diabetes. De sessies van de diabeteseducator kunnen individueel of in groep plaatsvinden.

TAKEN VAN DE APOTHEKER?

Hij levert de zelfzorgmateriaal en informeert de patiënt over het juiste gebruik ervan. Hij levert ook de behandeling van de patiënt.

TAKEN VAN DE DIËTIST

De diëtist is gespecialiseerd in voeding en ondersteunt de patiënt bij de aanpassing van zijn dagelijkse voedingspatroon, het behouden van zijn gewoontes, middelen en smaken.

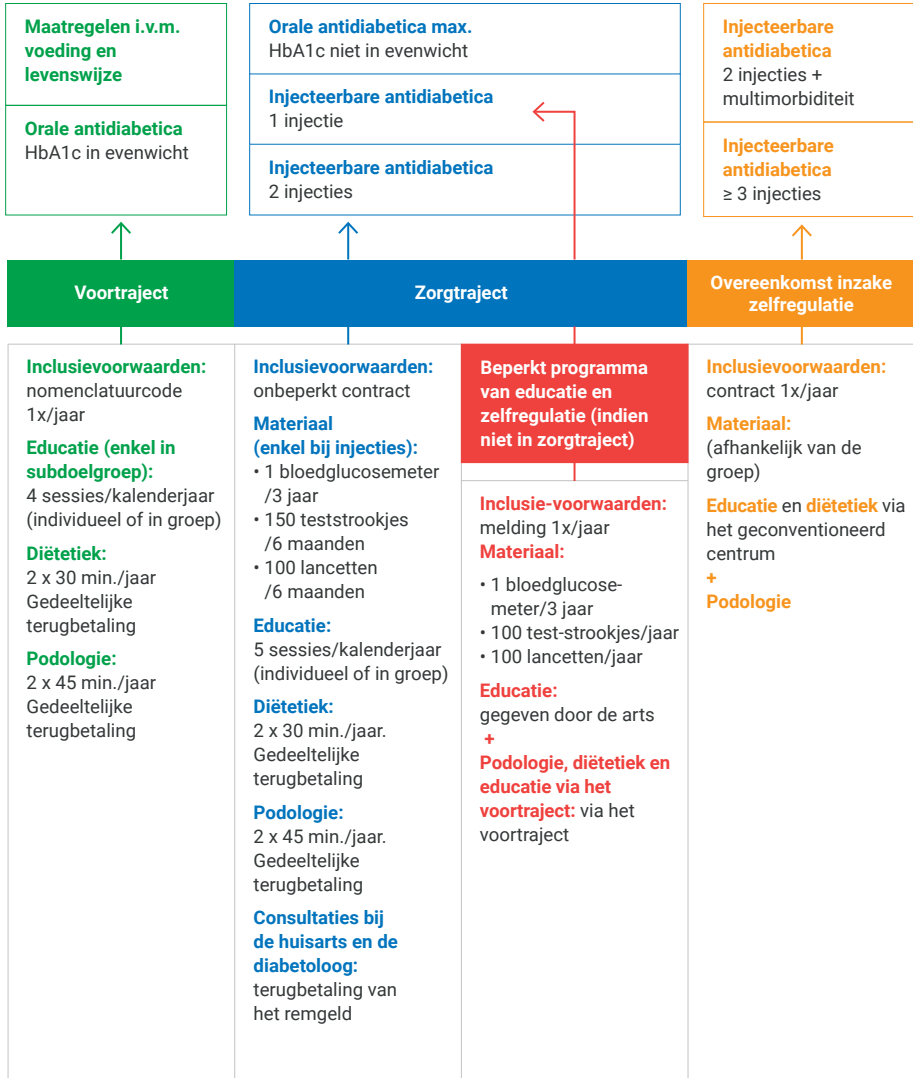
TAKEN VAN DE PODOLOOG

Deze zorgverlener voorkomt complicaties op de voeten en behandelt wonden en misvormingen die het gevolg zijn van een verstoorde glycemie (niet te verwarren met een medische pedicure).

3 Overzichtstabel

ZORGSYSTEMEN

De patiënt mag niet in twee zorgsystemen tegelijkertijd zijn ingeschreven, met uitzondering van het beperkte programma dat gecombineerd kan worden met het voortraject

ZELFCONTROLEMATERIAAL

Verbruiksmateriaal: de hoeveelheid die door de ziekteverzekering wordt terugbetaald varieert naargelang het programma waarin de patiënt zich bevindt en de leveringswijze.

	Voortraject	Zorgtraject	Educatie en zelfregulatie	Overeenkomst (groepen A en B)	Overeenkomst (groep C)
Terugbetaling	Non	Enkel bij injecteerbare behandeling	Ja	Ja	Ja
Plaats van levering	/	Apotheek	Apotheek	Ziekenhuis	Ziekenhuis
Frequentie	/	6 maanden	1 jaar	1 maanden	1 maanden
Geleverde hoeveelheid	/	Teststrookjes: 3x50 Lancetten: 1x100	Teststrookjes: 2x50 Lancetten: 1x100	Teststrookjes: $\geq 90^*$ Lancetten: 1 par jour	Teststrookjes: ≤ 25 Lancetten: ≤ 10
Maandelijks gemiddelde	/	Teststrookjes: 50 Lancetten: 100	Teststrookjes: 8 Lancetten: 8	Teststrookjes: 90 Lancetten: 30	Teststrookjes: ≤ 25 Lancetten: ≤ 10

* Behalve groepen A1 en B2 bij minder dan 90 metingen/maand (er worden minder teststrookjes geleverd)

BLOEDGLUCOSEMETER (1x om de 3 jaar te verkrijgen)

	Voortraject	Zorgtraject	Educatie en zelfregulatie	Overeenkomst (groepen A, B en C)
Plaats van levering	/	Apotheek	Pharmacie	Ziekenhuis
Te overhandigen documenten	/	Voorschrift huisarts EN attest educator	Voorschrift huisarts	/

OVERZICHT VAN HULP EN TERUGBETALING

	Voortraject diabetes	Zorgtraject	Beperkt programma voor educatie en zelfregulatie	Overeenkomst inzake zelfregulatie
Criteria voor inclusie	Diabetes type 2	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes type 2 • Onvoldoende controle met orale antidiabetica en voorziene injectie • 1 of 2 injecties/dag 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes type 2 • 1 injectie met antidiabetica/dag 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes (type 1, complexe diabetes type 2, zwangerschaps-, atypische diabetes)
Criteria voor exclusie	<ul style="list-style-type: none"> • Een zorgtraject hebben • Gevolgd worden in het kader van de diabetes-overeenkomst 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes type 1 • Zwanger zijn of zwanger willen worden • >2 insuline-injecties/dag 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes type 1 • > 1 insuline-injectie/dag 	<ul style="list-style-type: none"> • Opgevolgd worden in een ander systeem
Terugbetaling van het remgeld bij de huisarts	⊗	✔	⊗	⊗
Terugbetaling van het remgeld bij de specialist	⊗	✔	⊗	⊗
Consultaties educatie in diabetologie	✔	✔	⊗	✔
Consultaties diëtetiek	✔	✔	✔	✔
Consultaties podologie*	✔	✔	✔	✔
Zelfcontrole-materiaal	⊗	✔	✔	✔
Eenvoudigere toegang tot bepaalde geneesmiddelen	⊗	✔	⊗	✔

* De patiënt behoort tot een risicogroep.

4 Gedetailleerde inhoud

4.1. Voortraject voor zorg of zorgmodel 'Opvolging van een patiënt met diabetes type 2'

ALGEMENE INFORMATIE

Dankzij het voortraject is een **vroegtijdige interventie** mogelijk (vanaf de eerste stadia van de ziekte). Het wordt in de eerste lijn georganiseerd met algemene actoren, in het bijzonder de behandelende arts. Hij zorgt ervoor dat de patiënt in het voortraject wordt opgenomen. Daarvoor gebruikt hij een specifieke **nomenclatuurcode**. De informatie wordt opgenomen in het GMD. Er moet geen schriftelijk modeldocument aan de patiënt worden overhandigd.

TOEGANGSVORWAARDEN

Alle patiënten met diabetes type 2 die niet worden opgevolgd in het kader van het Zorgtraject diabetes of een Overeenkomst diabetes.

→ **Andere voorwaarde:** een GMD (globaal medisch dossier) hebben bij de huisarts.

Voor de toegang tot de opvolging door een educator zijn er 2 extra criteria:

- leeftijd: tussen 15 en 69 jaar
- cardiovasculair risico (BMI > 30 en/of arteriële hypertensie).

HULP EN TERUGBETALING

→ **Opvolging van gegevens:** de huisarts moet bepaalde klinische gegevens opvolgen en ze invoeren in het GMD.

→ **Individuele doelstellingen:** de patiënt en zijn huisarts bepalen op basis van de aanbevelingen van goede praktijken individuele doelstellingen en een educatieve begeleiding op maat.

→ **Terugbetalingen:** de patiënt geniet van een gedeeltelijke terugbetaling van verstrekkingen in verband met diëtetiek en podologie (remgeld ten laste van de patiënt), de opvolging door de educator is gratis (enkel voor de subdoelgroep).

IN DE PRAKTIJK

→ **Multidisciplinaire opvolging:**

- A. Opvolging door de huisarts
- B. Opvolging door de diëtist
- C. Opvolging door de podoloog
- D. Opvolging door de educator

→ **Goed om te weten**

- de dienstverleners moeten erkend zijn door het RIZIV en zich aan de geldende tarieven houden
- paramedische sessies moeten door de huisarts worden voorgeschreven (vermelding 'voortraject').

Opvolging door de huisarts

Handelingen:

- nakijken of de patiënt een GMD heeft
- de behandelingsdoelstellingen met de patiënt vastleggen en ze ingeven in het GMD
- de opvolging verzekeren volgens een zorgprotocol gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad (zie [model](#) 📄)
- opvolging door de educator opstellen, op voorwaarde dat de patiënt aan de criteria voldoet
- voorschrijven:
 - o sessies diëtetiek (max. 2 x 30 min./jaar) en podologie (max. 2 x 45 min./jaar)
 - o sessies opvolging door de educator: 1 voorschrift per relevante discipline en per type sessie (individueel of in groep), met verduidelijking van het aantal sessies voor het jaar (zie [model](#) 📄)

Honoraria:

De huisarts factureert een jaarlijks specifiek honorarium van € 23,50 (01/01/2023).

Terugbetaling:

Het volledige bedrag wordt aan de patiënt terugbetaald.

Nomenclatuur:

102852

Medische Huizen (forfaitair): 109594

Opvolging door de diëtist (op medisch voorschrift)

Recht op:

2 sessies per kalenderjaar, apart of op dezelfde dag.

Handelingen:

- een evaluatie en/of een individuele diëtetiekinterventie uitvoeren (opvolging voeding)
- een dossier bijwerken met: huidige voedingsgewoontes, voorgestelde aanpassingen, onderwerpen waarvoor educatie werd gegeven, overeengekomen behandelingsdoelen, resultaten
- minstens 1 x per jaar een verslag aan de huisarts opstellen.

Honoraria:

€ 22,77 (01/01/2023) per sessie van 30 minuten (remgeld ten laste van de patiënt: € 5,69 voor gewoon verzekerden en € 2,27 voor verhoogde tegemoetkoming).

Terugbetaling:

De consultaties worden grotendeels terugbetaald. De patiënt betaalt enkel het remgeld. De derdebetalersregeling kan worden toegepast, met voorafgaande toestemming van het ziekenfonds van de patiënt.

Nomenclatuur:

771131

**Opvolging door de podoloog
(op medisch voorschrift)**

Recht op:

2 sessies per kalenderjaar, op verschillende dagen. Om er gebruik van te kunnen maken moet de patiënt een podologisch risico hebben, d.w.z. minstens tot risicogroep 1 behoren (beschrijving van de risicogroepen: **Diabetes: tegemoetkoming in de kosten van diëtetiek en podologieverstrekingen – RIZIV (fgov.be)**) (vermeld op het voorschrift).

Handelingen:

- een individueel podologisch onderzoek of een behandeling uitvoeren (voetverzorging).
- een dossier bijwerken met: de handelingen en technische verstrekingen die hem zijn toevertrouwd.
- minstens 1 x per jaar een verslag aan de huisarts opstellen

Honoraria:

€ 34,15 (01/01/2023) per sessie van 45 minuten (remgeld ten laste van de patiënt: € 8,53 voor gewoon verzekerden en € 3,41 voor verhoogde tegemoetkoming).

Terugbetalingen:

De consultaties worden grotendeels terugbetaald. De patiënt betaalt enkel het remgeld. De derdebetalersregeling kan worden toegepast, met voorafgaande toestemming van het ziekenfonds van de patiënt.

Nomenclatuur:

771153

**Opvolging door de educator,
individueel en/of in groep
(op medisch voorschrift)**

Recht op:

- 4 verstrekingen per kalenderjaar:
- om er gebruik van te kunnen maken moet de patiënt aan specifieke voorwaarden van een subdoelgroep voldoen (leeftijd en cardiovasculair risico)
 - 1 verstreking = 1 individuele sessie (min. 30 minuten) OF 1 groepssessie (min. 120 minuten) ongeacht het vorige traject van de patiënt
 - de patiënt mag niet meer dan 2 individuele verstrekingen en 1 groepssessie op dezelfde dag hebben

Wie:

- Welke zorgverlener de educatie verstrekt hangt af van de noden van de patiënt:
- diabeteseducator: informatie over de ziekte en levensstijl
 - diëtist: educatie diëtetiek
 - apotheker: aansporen tot therapietrouw
 - verpleegkundige: opvolgbezoek of bezoek ter ondersteuning van zelfregulatie (enkel individueel thuis)
 - kinesitherapeut: aansporen tot lichaamsbeweging (enkel in groep)

Plaats:

Afhankelijk van de zorgverlener kunnen de verstrekingen bij de patiënt thuis, in de praktijk van de zorgverlener, de apotheek of in de praktijk van de huisarts worden verleend. Ze mogen niet plaatsvinden in een dagverzorgingscentrum, een dagcentrum voor ouderen of in een fitnessruimte.

Terugbetalingen:

De sessies worden volledig terugbetaald. De derdebetalersregeling kan worden toegepast.

PRESTATIES IN HET KADER VAN EDUCATIEVE

Zorgverlener	Individuele verstrekkingen = € 25,64 per sessie ≥ 30 min. (01/01/2023)		Verstrekkingen in groep (≤ 10 personen) = € 16,03 per patiënt per sessie ≥ 120 min. (01/01/2022). Max. 10 patiënten/sessie			
	Code	Locatie	Code	Locatie	Duur	Bedragen
Diëtist 'Educatie diëtetiek'	794275	In de praktijk van de diëtist In de praktijk van de huisarts	794356	Idem	≥ 120 min	€ 16,03
Diabeteseducator 'Informatie over de ziekte en levensstijl'	794253	In de praktijk van de educator In de praktijk van de huisarts	794334	Idem	≥ 120 min	€ 16,03
Verpleegkundige 'Opvolgbezoek of bezoek ter ondersteuning van zelfregulatie'	794312	Bij de patiënt thuis	/	/	/	/
Kinesitherapeut 'Aansporen tot lichaamsbeweging'	/	/	794393	Eender waar, behalve in een fitness-ruimte	≥ 120 min	€ 16,03
Apotheker 'Aansporen tot therapietrouw'	794290	In de apotheek (aparte ruimte) In de praktijk van de huisarts	794371	Idem	≥ 120 min	€ 16,03

4.2 Zorgtraject

ALGEMENE INFORMATIE

Een zorgtraject is een systeem van gedeelde zorg dat geregeld wordt door een **contract** van onbepaalde duur. Door het traject is er **multidisciplinaire** begeleiding mogelijk en het effent de weg voor een behandeling met injecties. Het wordt in de eerste lijn georganiseerd in de woonplaats van de patiënt en voorziet in de tussenkomst van gespecialiseerde actoren. Het stimuleert de actieve **deelname** en zelfregulatie van de patiënt.

Het contract wordt afgesloten tussen:

- de patiënt
- de huisarts (de eerste zorgplanreferent)
- de diabetoloog (die gespecialiseerd advies geeft)

Ook de deelname van andere eerstelijnsactoren wordt voorzien: educatoren voor de behandeling, diëtisten, podologen, apothekers.

→ Doel:

De samenwerking tussen de patiënt en het multidisciplinaire team zo goed mogelijk organiseren om de kwaliteit van de zorg te optimaliseren, de patiënt meer autonomie te geven en zijn levenskwaliteit te verbeteren.

TOEGANGSVORWAARDEN

Alle patiënten met diabetes type 2 die 1 of 2 insuline-injecties per dag krijgen.
OF alle patiënten met diabetes type 2 met een behandeling van orale antidiabetica die onvoldoende is EN bij wie een behandeling met insuline wordt overwogen.

- onvoldoende controle: te beoordelen door artsen (hangt af van concomitante aandoeningen en risicofactoren, frequente periodes van hyperglycemie

en/of hypoglycemie enz.)

- orale antidiabetica: te beoordelen door artsen (hangt af van de toegediende dosis EN hoe goed de patiënt ze verdraagt)
- overwogen behandeling met insuline: geen tijdslimiet opgelegd (een patiënt kan gedurende zijn hele zorgtraject orale antidiabetica blijven gebruiken als de resultaten met de multidisciplinaire interventies bevredigend zijn)

Patiënten die beginnen met of al een behandeling met incretinemimetica volgen voldoen aan de inclusiecriteria.

→ Andere voorwaarden (elk jaar nagekeken door het ziekenfonds):

- een GMD hebben bij de huisarts die het contract ondertekent (ten laatste tijdens het jaar dat volgt op de start van het zorgtraject). Bij verandering van huisarts moeten de nieuwe huisarts, de diabetoloog en de patiënt een nieuw contract ondertekenen
- de patiënt moet minstens 2 x per jaar op consultatie gaan bij zijn huisarts en 1 x per jaar bij een diabetoloog.

→ Exclusiecriteria:

- diabetes type 1
- zwanger zijn of zwanger willen worden
- meer dan 2 insuline-injecties per dag

HULP EN TERUGBETALING

→ Opvolging van gegevens:

De huisarts moet bepaalde klinische gegevens opvolgen en ze invoeren in het GMD.

→ Individuele doelstellingen:

De patiënt en zijn huisarts bepalen op basis van de aanbevelingen van goede praktijken individuele doelstellingen en een educatieve begeleiding op maat.

→ **Terugbetalingen:**

De patiënt geniet van de volgende voordelen:

- medische opvolging (huisarts en diabetoloog): terugbetaling van het remgeld
- opvolging door de educator: volledig ten laste van het ziekenfonds
- opvolging door de diëtist en podoloog (vanaf risicogroep 1 – beschrijving risicogroepen: **Diabetes: tegemoetkoming in de kosten van diëtetiek en podologieverstrekingen – RIZIV (fgov.be)**): gedeeltelijke terugbetaling
- zelfcontrolemateriaal: volledig terugbetaald, op voorwaarde dat de patiënt een injecteerbare behandeling heeft of daar mee gaat starten (insuline of incretines)

→ **Goed om te weten:**

De terugbetaling van het remgeld bij artsen is een recht dat blijft bestaan wanneer het zorgtraject een overeenkomst wordt.

Voor artsen: een extra forfaitair honorarium (€101,81 per patiënt die een zorgtrajectcontract met hen heeft afgesloten wordt automatisch op de bankrekening van de zorgverlener gestort, op de jaardag van de ondertekening van het contract.

IN DE PRAKTIJK

→ **Opvolging van gegevens:**

De huisarts moet bepaalde klinische gegevens opvolgen door deze in te geven in het GMD.

1. In principe komt het initiatief van de huisarts: voorstel van het zorgtraject aan de patiënt op basis van medische criteria.
2. Het zorgtrajectcontract (zie [model](#) 📄) wordt door de huisarts, de patiënt en de diabetoloog getekend.

3. Het origineel, ondertekend door de drie partijen, wordt door de huisarts bewaard. Een kopie ervan wordt naar de adviserende arts van het ziekenfonds van de patiënt gestuurd.
4. De adviserende arts brengt de patiënt, de huisarts en de diabetoloog schriftelijk op de hoogte van de aanvaarding van het dossier. De startdatum van het zorgtraject moet worden vermeld in de brief.

→ **Multidisciplinaire opvolging:**

- A. Opvolging door de huisarts
- B. Opvolging door de diabetoloog
- C. Opvolging door de apotheker
- D. Opvolging door de diëtist
- E. Opvolging door de podoloog
- F. Opvolging door de diabeteseducator
- G. Mogelijkheden in het ziekenhuis

→ **Goed om te weten:**

- de dienstverleners moeten erkend zijn door het RIZIV en zich aan de geldende tarieven houden
- paramedische sessies moeten door de huisarts worden voorgeschreven (vermelding 'zorgtraject' of 'ZT')

Opvolging door de huisarts

Handelingen:

- nakijken of de patiënt een GMD heeft
- een opvolgingsplan opstellen met persoonlijke doelstellingen
- de volgende parameters opvolgen: BMI, bloeddruk, HbA1c, LDL-cholesterol
- de specifieke voorschriften aan de patiënt geven, 2 x per jaar (zie [model](#) 📄)
- voor de educatie: een voorschrift opstellen per type sessie (individueel of in groep). Het aantal sessies verduidelijken indien < 5 verstrekkingen/jaar, op basis van het educatieprogramma voor diabetes dat in samenspraak met de patiënt werd opgesteld (zie [model](#) 📄)

Goed om te weten:

Het akkoord van de adviserende arts is niet nodig voor de levering van deze specialismen, met **vermelding van 'zorgtraject' op het voorschrift**. De tegemoetkomingen zijn niet gewijzigd.

- A** Actos
- B** Bydureon, Byetta
- E** Eperzan, Eucreas,
- F** Forxiga
- G** Galvus
- H** Humalog Mix
- I** Invokana
- J** Janumet, Januvia, Jardiance, Jentadueto
- K** Komboglyze
- L** Lyxumia
- N** Novo Mix
- O** Onglyza, Ozempic
- S** Suliqa, Synjardy
- T** Trajenta, Trulicity,
- V** Victoza, Vipdomet, Vipidia, Vokanamet
- X** Xigduo, Xultophy

Opvolging door de diabetoloog

Handelingen:

- samenwerken met de huisarts en andere zorgverleners
- gespecialiseerd advies geven op het vlak van opvolging en behandeling van de patiënt
- de huisarts en andere zorgverleners die een rol hebben in het zorgtraject op hun verzoek ondersteunen

Opvolging door de apotheker

Handelingen:

- Het zelfcontrolemateriaal bezorgen. De nodige uitleg geven over het goede gebruik van dat materiaal. De patiënt betaalt niets. De apotheker factureert de geleverde producten in de vorm van een nationale, virtuele code die overeenstemt met die op de verpakking en het overeenkomstige honorarium.
- De behandeling leveren. Het is eenvoudiger om specifieke geneesmiddelen voor een patiënt in een zorgtraject voor te schrijven (de voorafgaande goedkeuring van de adviserende arts is niet meer nodig), de vermelding 'zorgtraject' op het voorschrift is voldoende. Zie vorig punt.

AFLEVERING VAN HET MATERIAAL IN HET KADER VAN EEN ZORGTRAJECT – DIABETES TYPE 2

	Apotheker			Erkende leverancier van het materiaal
Lieu de délivrance	Openbare apotheek	Openbare apotheek	Openbare apotheek	Winkels van bepaalde ziekenfondsen en de ABD
Materiaal	Bloed-glucosemeter	Teststrookjes	Lancetten	
Hoeveelheid	1 apparaat, om de 3 jaar hernieuwbaar	3 x 50 teststrookjes, elke 6 maanden	100 lancetten, elke 6 maanden	
Honoraria	Zie CNK-tarieven	Zie CNK-tarieven	Zie CNK-tarieven	
Derdebetalers-regeling	Ja	Ja	Ja	
Tussenkost verzekering	100 %	100 %	100 %	
Pseudocode	754 191	754 176	754 176	
Vereiste documenten	Voorschrift HA en formulier educator	Voorschrift van de HA	Voorschrift van de HA	

Opvolging door de diëtist (op medisch voorschrift)

Recht op:

Een bepaald aantal sessies per kalenderjaar, apart of op dezelfde dag.

Zorgtraject diabetes type 2:

→ max. 2 x 30 min

Zorgtraject diabetes type 2 + chr. nierinsufficiëntie:

(stadium 3b) → max. 2 x 30 min.

Zorgtraject diabetes type 2 + chr. nierinsufficiëntie:

(stadium 4) → max. 3 x 30 min.

Zorgtraject diabetes type 2 + chr. nierinsufficiëntie

(stade 5) → max. 4 x 30 min

Handelingen:

- een voedingsdossier bijhouden met informatie over de huidige voedingsgewoontes van de patiënt, de voorgestelde aanpassingen, de overeengekomen behandelingsdoelen en de resultaten
- minstens 1 x per jaar een verslag aan de huisarts opstellen (zie [model](#) 📄)

Locatie:

In de praktijk van de diëtist.

Honoraria:

€ 22,77 per sessie van 30 minuten (remgeld ten laste van de patiënt: € 5,69 voor gewoon verzekerden en € 2,27 voor verhoogde tegemoetkoming).

Terugbetaling:

De consultaties worden grotendeels terugbetaald. De patiënt betaalt enkel het remgeld. De derdebetalersregeling kan worden toegepast, met voorafgaande toestemming van het ziekenfonds van de patiënt.

Nomenclatuur:

794010 - identiek voor alle patiënten in het zorgtraject (diabetes type 2 en chronische nierinsufficiëntie)

Opvolging door de podoloog (op medisch voorschrift)

Recht op:

2 sessies per kalenderjaar, op verschillende dagen. Om er gebruik van te kunnen maken moet de patiënt een podologisch risico hebben, d.w.z. minstens tot risicogroep 1 behoren (vermeld op het voorschrift – beschrijving van de risicogroepen: [Diabetes: tegemoetkoming in de kosten van diëtetiek en podologieverstrekingen – RIZIV \(fgov.be\)](#)).

Handelingen:

- een dossier bijhouden voor de patiënt waarin de handelingen en technische verstrekingen die hem zijn toevertrouwd worden genoteerd
- minstens 1 x per jaar een verslag aan de huisarts opstellen (zie [model](#) 📄)

Locatie:

In de praktijk van de podoloog.

Honoraria:

€ 34,15 per sessie van 45 minuten (remgeld ten laste van de patiënt: € 8,53 voor gewoon verzekerden en € 3,41 voor preferentieel verzekerden).

Terugbetaling:

De consultaties worden grotendeels terugbetaald. De patiënt betaalt enkel het remgeld. De derdebetalersregeling kan worden toegepast, met voorafgaande toestemming van het ziekenfonds van de patiënt.

Nomenclatuur:

794032

Opvolging door de diabeteseducator (op medisch voorschrift)

De diabeteseducator is meestal een verpleegkundige, maar het kan ook een diëtist, podoloog, apotheek of kinesist zijn. Ze hebben allemaal 150 uur opleiding in de diabetologie gehad.

Recht op:

- 5 educatieverstrekkingen per kalenderjaar:
 - 1 verstrekking = 1 individuele sessie (min. 30 minuten) OF 1 groepsessie (min. 120 minuten) ongeacht het vorige traject van de patiënt
 - de patiënt mag niet meer dan 2 individuele verstrekkingen en 1 groepsessie op dezelfde dag hebben
 - tijdens het 1^e of 2^e kalenderjaar van de eerste reeks van 5 sessies kan de patiënt gebruikmaken van 5 extra sessies, op voorwaarde dat de eerste 5 sessies benut werden en dat minstens 1 extra sessie thuis verleend wordt

Handelingen:

- de patiënt helpen om zijn doelstellingen te bereiken die in overleg met de huisarts werden vastgesteld. Het doel en de inhoud van de sessies worden aangepast aan de behoeften van de begunstigde.

Zo kan:

- hij geïnformeerd worden over de ziekte en zijn behandeling
- hem geleerd worden hoe hij een behandeling met injecties start
- hij gemotiveerd worden om deze behandeling zo goed mogelijk na te leven
- hij gemotiveerd worden om een gezonde levensstijl te hanteren, aangepast aan zijn situatie
- hem geleerd worden wat hij moet doen bij eventuele complicaties van diabetes
- aandacht besteed worden aan ieder ander aspect in het kader van diabeteseducatie

→ de educator werkt nauw samen met het multidisciplinaire team. Hij bezorgt de huisarts een educatieverslag na elke reeks van sessies en elke keer wanneer hij dat nodig acht (zie model). Het wordt aanbevolen om ook een exemplaar van het verslag naar de diabetoloog of de verpleegkundige van het geconventioneerde centrum te sturen.

Plaats:

De verstrekkingen kunnen bij de patiënt thuis, in de praktijk van de educator of in de praktijk van de huisarts worden verleend. Minstens 1 verstrekking per jaar moet echter thuis bij de patiënt worden verleend. Ze mogen niet plaatsvinden in een dagverzorgingscentrum, een dagcentrum voor ouderen of in een fitnessruimte.

Terugbetalingen:

De sessies worden volledig terugbetaald. De derdebetalersregeling kan worden toegepast.

Nomenclatuur:

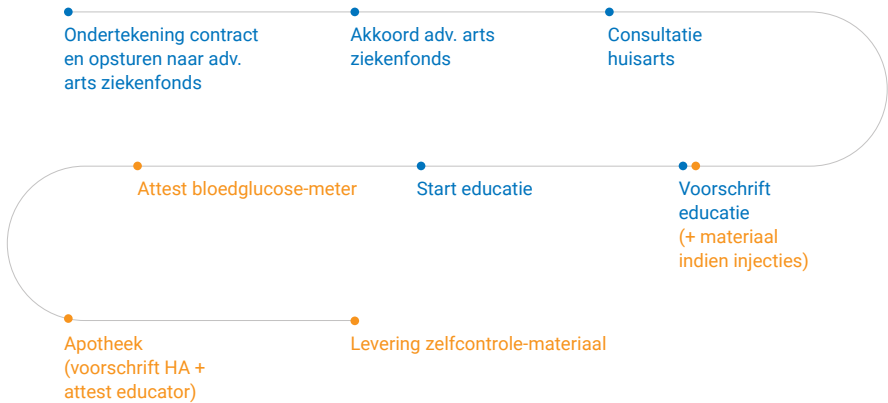
Individuele verstrekking		Verstrekking in groep
= € 25,64 per sessie ≥ 30 min. (01/01/2023)		= € 16,03 per patiënt per sessie ≥ 120 min. (01/01/2023)
Thuis	In de praktijk	Max. 10 patiënten/sessie
794430	794415	794452

Procedure voor toegang tot zelfcontrole materiaal:

1. Consultatie bij de huisarts: voorschrift van het zelfcontrole materiaal (zie model 📄)
2. De patiënt maakt een afspraak met een educator (zie repertorium of helpdesk van Brusano): keuze van de meest geschikte bloedglucosemeter, in overleg met de patiënt
3. De educator vult het specifieke attest in en geeft het aan de patiënt (zie model 📄)

4. De patiënt gaat naar zijn **apotheker** of een erkende leverancier
 - hij geeft het voorschrift van de huisarts EN het attest van de educator af
 - hij krijgt het materiaal (bloedglucosemeter, teststrookjes, lancetten).
5. Elke 6 maanden levert de apotheker de teststrookjes en lancetten aan de patiënt, op medisch voorschrift

Eerste stappen:

Elke 6 maanden:

- Voorschrift materiaal (teststrookjes, lancetten), voor patiënte die injecties krijgen

Een keer per jaar:

- Voorschrift educatie
- Voorschrift diëtetiek en/ of podologie

VERSTREKKINGEN IN HET KADER VAN EEN ZORGTRAJECT – DIABETES TYPE 2

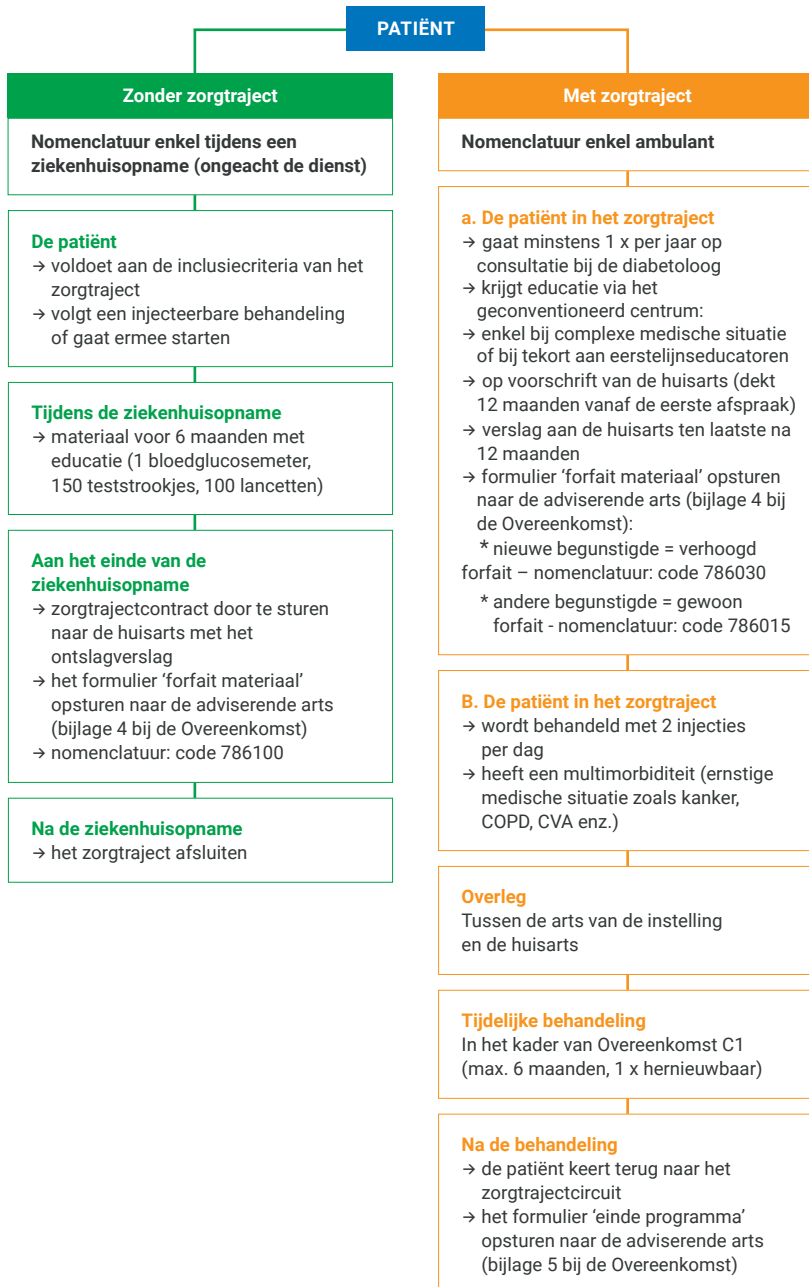
	Huisarts	Specialist	Educator (1° lijn)	
			Individuele sessie	Groepsessie
Plaats van consultatie	In de praktijk	In het ziekenhuis of in een privé-praktijk	Thuis of in de praktijk van de HA	
Aantal consultaties	Minstens 2	Minstens 1	Max. 5 sessies/kalenderjaar 5 extra sessies tijdens het 1° of het 2° kalenderjaar	
Honoraria	€ 30 indien geaccrediteerd en geconventioneerd	€ 69,51 indien geaccrediteerd en geconventioneerd	€ 25,64 per verstrekking	€ 16,03 per verstrekking en per patiënt
Derdebetalers-regeling	Mogelijk	Ja	Ja	
Bedrag ten laste van de patiënt	€ 0**	€ 0**	€ 0	€ 0
Nomenclatuur	Geen specifieke code	Geen specifieke code	Thuis: 794430 In de praktijk: 794415	794452
Verslag	GMD	GMD	Bij de huisarts na elke groepsessie	
Vereist document	/	/	Medisch voorschrift van de huisarts	

* Met voorafgaand akkoord van het ziekenfonds van de patiënt

** De patiënt dient de honorariumsupplementen te betalen als de arts niet-geconventioneerde tarieven aanrekent

Verpleeg-kundige(2^e lijn)	Diëtist	Podoloog
In het ziekenhuis (gecon-ventioneerd centrum)	In de praktijk In de praktijk	Au cabinet
Naargelang de behoefte (het voorschrift dekt 12 maanden)	Maximaal 2/jaar	Maximaal 2/jaar, van risicogroep 1
€ 205,66/jaar (verhoogd) € 117,53/jaar (gewoon)	€ 22,77 per verstrekking	€ 34,15 per verstrekking
Ja	Ja*	Ja*
€ 0	€ 5,69 (€ 2,27 indien verhoogde tegemoetkoming)	€ 8,53 (€ 3,41 indien verhoogde tegemoetkoming)
786030 (verhoogd) 786015 (gewoon)	794010	794032
Bij de HA min. 1 x per jaar	Bij de HA min. 1 x per jaar	Bij de HA min. 1 x per jaar
Medisch voorschrift van de HA	Medisch voorschrift van de HA	Medisch voorschrift van de HA

ZORGTRAJECT OP ÉÉN PAGINA

EEN ZORGTRAJECT AFSLUITEN	CONCREET	VOORSCHRIFTEN DOOR DE HUISARTS
<p>Het initiatief om een zorgtraject af te sluiten komt in principe van de huisarts:</p> <p>Hij gaat na of de patiënt voldoet aan de inclusiecriteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onvoldoende controle bij een maximale orale behandeling en een insulinebehandeling wordt overwogen OF • 1 of 2 insuline-injecties/dag of incretinemimetica <p>Hij legt het volgende uit aan de patiënt:</p> <p>De voordelen: ondersteuning van een team van professionals – diabetoloog, educator, diëtist, podoloog, apotheker – en beter terugbetaalde zorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consultaties bij de huisarts en de diabetoloog: terugbetaling van het remgeld • Diëtietiek: gedeeltelijke terugbetaling 2 x 30 min./jaar • Podologie: gedeeltelijke terugbetaling 2 x 45 min./jaar (vanaf risicogroep 1) • Educatie en materiaal: volledig ten laste van het ziekenfonds – 5 verstrekingen/kalenderjaar – individueel (30 min.) en/of in groep (120 min.) – zelfcontrolemateriaal: enkel als de patiënt een injecteerbare behandeling heeft of daarmee gaat starten: 1 bloedglucosemeter – 150 teststrookjes/6 maanden – 100 lancetten/6 maanden <p>EN</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verbintenissen van de patiënt <ul style="list-style-type: none"> – zijn GMD laten beheren door de huisarts – minstens 2 x per jaar bij de huisarts en 1 x per jaar bij de diabetoloog op consultatie gaan – geleidelijk sommige gewoontes veranderen 	<p>De huisarts en de patiënt ondertekenen het contract tijdens een consultatie.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>De patiënt gaat naar zijn diabetoloog om hem het contract te geven dat hij moet ondertekenen.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Het contract is ondertekend door drie partijen: de huisarts bewaart het origineel en stuurt een kopie naar de adviserende arts van het ziekenfonds.</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>De adviserende arts brengt de 3 ondertekenaars op de hoogte van het akkoord over het zorgtraject, dat elk jaar automatisch wordt verlengd (op voorwaarde dat aan de voorwaarden voor voortzetting is voldaan).</p>	<p>EERSTE CONSULTATIE BIJ DE HUISARTS NA GOEDKEURING VAN HET ZIEKENFONDS</p> <p>Materiaal: ENKEL als de patiënt een injecteerbare behandeling heeft of daarmee gaat starten. Eerste voorschrift voor 6 maanden. Om een bloedglucosemeter te krijgen bij de apotheek moet de patiënt een voorschrift van de huisarts EN een attest van de educator hebben.</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 10px;"> <p>→ bloedglucosemeter</p> <p>→ 150 teststrookjes</p> <p>→ 100 lancetten</p> <p>Zorgtraject</p> </div> </div> <p>Educatie: (of gebruik het specifieke model) Specificeer het type verstrekking:</p> <ul style="list-style-type: none"> • individueel (30 min.) • in groep (120 min.) <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 10px;"> <p>→ educatie in eerste lijn</p> <p>Zorgtraject</p> </div> </div> <p>OPVOLGING</p> <p>Materiaal: vernieuwing na 6 maandens (enkel als de patiënt een injecteerbare behandeling heeft of daarmee gaat starten)</p> <p>Educatie: (of gebruik het specifieke model) 5 extra verstrekingen tijdens het 1^e of 2^e kalenderjaar</p> <p>GENEESMIDDELEN</p> <p>Bepaalde specialiteiten worden terugbetaald met vermelding van ZT op het voorschrift en zonder voorafgaande BF. Lijst van geneesmiddelen: www.brusano.brussels</p> <p>PARAMEDISCHE CONSULTATIES</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> <p>Diëtietiek:</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 10px;"> <p>→ 2 sessies</p> <p>Zorgtraject</p> </div> </div> </div> <div style="width: 45%;"> <p>Podologie:</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 10px;"> <p>Bepaal de risicogroep: 1 - 2A - 2B - 3</p> <p>→ 2 sessies</p> <p>→ risicogroep</p> <p>Zorgtraject</p> </div> </div> </div> </div>

4.3 Beperkt programma voor educatie en zelfregulatie

Opvolging door de huisarts

ALGEMENE INFORMATIE

Het beperkt programma is een programma dat door de huisarts wordt opgestart waarin:

- hij zelf instaat voor de educatie
- de patiënt recht heeft op zelfcontrolemateriaal dat volledig wordt terugbetaald

TOEGANGSVORWAARDEN

Alle patiënten met diabetes type 2 die een behandeling met injecteerbare incretinemimetica of insuline starten of daarmee gestart zijn (1 injectie per dag).

Andere voorwaarde: een GMD (globaal medisch dossier) hebben bij de huisarts.

HULP EN TERUGBETALING

Het zelfcontrolemateriaal voor de patiënt is gratis (1 bloedglucosemeter, 100 teststrookjes en 100 lancetten voor 1 jaar).

IN DE PRAKTIJK

De huisarts brengt de adviserende arts op de hoogte van de start van het beperkte programma aan de hand van het juiste formulier (zie [model](#))

Het programma kan elk jaar worden hernieuwd, op voorwaarde dat de HbA1c < 58 mmol/mol (7,5%) bedraagt. De huisarts brengt daarvoor de adviserende arts 3 maanden voor de vervaldatum op de hoogte van de verlenging. Als de glycemie niet in evenwicht is, wordt het programma stopgezet.

Het beperkte programma kan worden gecombineerd met het voortraject. In dat voortraject kan de patiënt gebruikmaken van sessies diëtetiek en podologie. Onder bepaalde voorwaarden kan de patiënt ook toegang krijgen tot een educatieprogramma op maat, en dat zonder kosten (zie punt 4.1).

Handelingen:

- nakijken of de patiënt een GMD heeft
- het zelfcontrolemateriaal voorschrijven (zie [model](#))
- als het gecombineerd wordt met het voortraject (zie punt 4.1):
 - consultaties diëtetiek en podologie voorschrijven
 - opvolging door de educator opstellen, op voorwaarde dat de patiënt aan de criteria voldoet

4.4 Overeenkomsten inzake zelfregulatie

ALGEMENE INFORMATIE

Het gaat om een systeem van gedeelde zorg dat geregeld wordt door een **contract** tussen de patiënt en de diabetoloog van een geconventioneerde diabetesdienst. De overeenkomst biedt **gespecialiseerde begeleiding** voor meer complexe stadia of vormen van diabetes.

TOEGANGSVORWAARDEN

Patiënten met diabetes type 1, zwangerschapsdiabetes, diabetes type 2 (vanaf 2 injecties met multimorbiditeit) of andere complexe vormen van diabetes (zie groep A, B en C).

Andere voorwaarden: een GMD (globaal medisch dossier) hebben bij de huisarts en 16 jaar of ouder zijn. 'Ambulante' en in het ziekenhuis opgenomen patiënten kunnen in de overeenkomst gevolgd worden.

HULP EN TERUGBETALING

- de patiënt krijgt therapeutische educatie
- hij wordt ondersteund wat diëtetiek betreft.
- hij heeft toegang tot zelfcontrolemateriaal, afhankelijk van de controlemanier:
 - **vingerpriktest:** een lancethouder, lancetten, teststrookjes voor de dosering van de glycemie, een glycemielezer
 - meten van de glycemie via een sensor: **sensors** en ofwel een afleestoestel, ofwel een transmitter (geleverd door het geconventioneerde centrum)

IN DE PRAKTIJK

De aanvraag voor een tussenkomst wordt door de diabetoloog en de patiënt ondertekend tijdens een consultatie bij die eerste. Het wordt dan naar de adviserende arts van het ziekenfonds gestuurd. De overeenkomst wordt gesloten voor een periode van **1 jaar en is hernieuwbaar**.

Het specifieke repertorium (zie **repertorium**) bevat de gegevens van de Brusselse geconventioneerde centra.

De patiënten behoren tot verschillende groepen (A, B of C) naargelang hun behandeling, de nodige medische opvolging, de vormingsbehoefte en het verwerven van de manier om de diabetes zelf aan te pakken. Het zelfcontrolemateriaal is aangepast aan de groep waartoe de patiënt behoort.

→ Groepen van de overeenkomst:

Groep A (1 > 5)

De volgende begunstigten maken deel uit van deze groep:

1. Patiënten met diabetes type 1.
2. Patiënten met een quasi volledig verlies van de endocriene pancreasfunctie (bijvoorbeeld na totale pancreatectomie of bij chronische pancreatitis). Al die patiënten hebben voor de zelfregulatie van hun diabetes nood aan een complexe insuliner therapie (ofwel via een insulinepomp ofwel via 3 of meer insuline-injecties).
3. Patiënten met mucoviscidose, behandeld met insuline of andere injecteerbare antidiabetica.
4. Patiënten met monogene diabetes (MODY, mitochondriale of neonatale

diabetes) die voor de zelfregulatie van hun diabetes nood hebben aan een complexe insuliner therapie (ofwel via een insulinepomp ofwel via 3 of meer insuline-injecties en/of andere injecteerbare antidiabetica per dag).

5. Patiënten met organische hypoglycemieën (insulinoom, glycogenose, nesidioblastose) die kampen met ernstige aanhoudende hypoglycemieën waarvoor vaak hulp van derden noodzakelijk is en/of een ambulance en/of een ziekenhuisopname nodig is.

Groep B (1 > 4)

De volgende begunstigen maken deel uit van deze groep:

1. Patiënten met diabetes type 2 of andere vormen van diabetes die voor de zelfcontrole van hun diabetes nood hebben aan een complexe behandeling via injecteerbare antidiabetica (ofwel 3 of meer insuline-injecties en/of andere injecteerbare antidiabetica per dag, ofwel 2 injecties van dergelijke producten per dag als die injecties op bepaalde dagen worden aangevuld met een bijkomende injectie van een antidiabeticum dat meerdere dagen werkt).
2. Vrouwen met zwangerschapsdiabetes behandeld met insuline.
3. Diabetespatiënten na een orgaantransplantatie of behandeld via nierdialyse, als die patiënten behandeld worden met insuline.
4. Vrouwen met diabetes die zwanger willen worden en behandeld worden met insuline en/of andere injecteerbare

antidiabetica (gedurende maximaal 1 jaar, behalve gemotiveerde uitzonderingen).

Groep C (1 > 2)

De volgende begunstigen maken deel uit van deze groep:

1. Diabetespatiënten behandeld met 2 of meer insuline-injecties en/of andere injecteerbare antidiabetica per dag en diabetespatiënten behandeld met 1 injectie van dergelijke producten per dag als die injectie op bepaalde dagen wordt aangevuld met een bijkomende injectie van een antidiabeticum dat meerdere dagen werkt.

Die diabetespatiënten vertonen bovendien multimorbiditeit die gekenmerkt wordt door het voordoen van een ernstige medische situatie naast de diabetes, zoals een oncologische aandoening, een COPD met frequent wisselende corticosteroïden, een nieuwe diagnose van diabetes na een acuut myocardinfarct (AMI), een CVA. Die begunstigen komen slechts in aanmerking voor een tijdelijke behandeling door de instelling (niet meer dan 6 maanden) en slechts na voorafgaand overleg tussen de huisarts en de arts van de instelling over de tijdelijke behandeling in het kader van deze overeenkomst. De instelling moet in het individuele educatiedossier van de begunstigde (besproken in artikel 9) vermelden wat er met de huisarts is overeengekomen. De eerder toegestane periode kan maximaal één keer verlengd worden.

2. Patiënten die voldoen aan een van de volgende situaties:
- diabetespatiënten na een orgaantransplantatie of die behandeld worden via nierdialyse, als ze niet behandeld worden met insuline
 - patiënten met organische hypoglycemieën (insulinoom, glycogenose, nesidioblastose) die niet voldoen aan de voorwaarden van groep A.5
 - vrouwen met zwangerschapsdiabetes behandeld zonder insuline
 - vrouwen met diabetes zonder insulinetherapie die zwanger willen worden (gedurende maximaal 1 jaar, behalve gemotiveerde uitzonderingen)
 - patiënten met chronische pancreatitis die niet aan de voorwaarden van groep A.2 voldoen en die behandeld worden met insuline en/of andere injecteerbare antidiabetica (**Diabetes: tegemoetkoming in de kosten voor de begeleiding van volwassenen in een gespecialiseerd centrum – RIZIV (fgov.be).**)

Goed om te weten: diabetes type 1 is 'insulineafhankelijk'. Patiënten met diabetes type 1 worden automatisch opgevolgd in het kader van ziekenhuisovereenkomsten en in het bijzonder door een specialist (endocrino-diabetoloog). Die laatste schrijft de behandeling en het zelfcontrolemateriaal voor. Het multidisciplinaire team begeleidt de patiënt bij het verwerven van de bekwaamheid voor meer zelfstandigheid en een betere levenskwaliteit.

4.5 Speciale gevallen

1. ZWANGERSCHAPSDIABETES

Zwangere vrouwen worden uitsluitend via **geconventioneerde** centra gevolgd (geen zorgtraject of voortraject). Ze behoren tot 2 categorieën:

Patiënten vanaf 16 jaar, behoren tot verschillende groepen in functie van hun behandeling, opvolging noodzakelijk, opleiding en zelfregulatie.

- zwangere vrouwen met zwangerschapsdiabetes behandeld met insuline: **groep B2**
- zwangere vrouwen met zwangerschapsdiabetes behandeld zonder insuline: **groep C2**

Om gebruik te kunnen maken van de overeenkomst moet de patiënte een Globaal Medisch Dossier (GMD) hebben of ingeschreven zijn in een Medisch Huis (forfaitair). De patiënte en de endocrinoloog ondertekenen de aanvraag voor tegemoetkoming en sturen die naar de adviserende arts van het ziekenfonds van de patiënte.

2. RIJBEWIJS

→ Algemene informatie

Sinds 2002 is de wetgeving in verband met het rijbewijs van diabetespatiënten gewijzigd. Die wetgeving houdt rekening met **twee groepen** van patiënten: private bestuurders (groep 1) en professionele bestuurders (groep 2).

→ Toegangsvoorwaarden

Groep 1: particulieren

Diabetespatiënten die hun rijbewijs willen halen moeten een **rijgeschiktheidsattest** (zie [model](#) 📄) aan het gemeentebestuur overhandigen. Dat certificaat wordt ondertekend door een arts (huisarts of specialist naargelang de behandeling, zie tabel hieronder) voor een termijn van

5 jaar en moet hernieuwd worden.

De hernieuwing van het certificaat hangt af van het risico op hyperglycemie en de aanpak daarvan. Bestuurders met diabetes moeten overigens snel oplosbare **suikers in hun voertuig hebben**.

Behandeling	Voorschrijvende arts
Dieet en/of (orale of injecteerbare) bloedsuiker-verlagende medicatie of 1 of 2 insuline-injecties	Huisarts
3 insuline-injecties of meer per dag of met behulp van een insulinepomp	Endocrino-diabetoloog

Groep 2: professionals

Voor professionele bestuurders is het de arbeidsarts die het rijgeschiktheidsattest ondertekent (met de goedkeuring van de huisarts of de specialist naargelang de behandeling van de patiënt).

→ In de praktijk

3 situaties kunnen zich voordoen:

- een persoon zonder diabetes **krijgt** diabetes: de persoon moet de stappen doorlopen en een nieuw rijbewijs verkrijgen
- een persoon met diabetes heeft **al** een rijbewijs, verkregen conform de wetgeving van 2002: de persoon moet de stappen doorlopen en een nieuw rijbewijs verkrijgen
- een persoon met diabetes vraagt een **nieuw** rijbewijs: de nieuwe wetgeving is automatisch van toepassing

5 Denk ook aan...

VERENIGINGEN

→ Association du Diabète

Organiseert ontmoetingen, activiteiten, publicaties enz.

Welkom op de website van de Association du Diabète (diabete.be)

→ Réseau Santé Diabète

Lokale vereniging in het centrum van Brussel. Dit netwerk biedt activiteiten aan patiënten en werkrumtes voor zorgverleners. <http://reseauantediabete.be/>

FINANCIËLE ASPECTEN

→ Ziekentonds

De verzekeringinstellingen staan in voor de terugbetaling en geven informatie over het zorgstelsel waarin de patiënt zich bevindt.

→ Aanvullende voordelen

Het gaat om financiële steun toegekend door de ziekentonds aan hun leden. Ze kunnen gecombineerd worden met de programma's van de AO en zijn afhankelijk van het ziekentonds en de regio. De voordelen zijn aan voorwaarden onderworpen (doelpubliek, bewijsstukken enz.). Het volledige dossier (tabel per voordeel en formulieren voor elk ziekentonds) is beschikbaar op de website van Brusano of op aanvraag.

→ Verhoogde tegemoetkoming bij lage inkomsten (BIM en OMNIO):

Personen met lage inkomsten hebben recht op een verhoogde tegemoetkoming (BIM-statuut

– Bénéficiaire de l'Intervention Majorée, gerechtigde op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, en OMNIO) van het ziekentonds voor gezondheidszorgkosten. Zij betalen minder (en soms geen) kosten bij een ziekenhuisverblijf en voor de meeste

ambulante zorgen van artsen, tandartsen, kinesitherapeuten enz. en voor geneesmiddelen. Neem contact op met het ziekentonds van de patiënt voor meer informatie.

→ Andere hulp van de ziekteverzekering

Er bestaan verschillende vormen van financiële steun in het kader van de ziekteverzekering. Die zijn toegankelijk voor elke patiënt die in orde is met zijn verzekering. www.riziv.be

HULPMIDDELEN VINDEN

→ Een huisarts vinden

Als de patiënt geen huisarts heeft, worden het gratis nummer 1710 of de website www.doctorbrussels.be aangeraden.

→ Niet-dringend medisch ziekenvervoer

Het gaat om het vervoer van een zieke of minder mobiele persoon naar een ziekenhuis, revalidatiecentrum, kort- of zorgverblijf. Het kan gaan om zittend, aangepast (rolwagen) of liggend vervoer. Bepaalde ziekentonds komen tussen in de kosten of organiseren zelf het vervoer voor hun leden (over het algemeen door vrijwilligers). Bepaalde organisaties werken met dienstencheques. Vraag meer inlichtingen bij de gemeente van de patiënt, zijn ziekentonds of ga naar de website van social.brussels.

→ Familiehulp

Familiehulp biedt ondersteuning bij de taken van het dagelijkse leven. Daarnaast bieden ze ook relationele hulp en een luisterend oor, zodat de persoon thuis kan blijven en zijn levenskwaliteit kan behouden. De medewerkers zijn gebonden aan het beroepsgeheim en leven strikt de leefomgeving

+32 2 880 29 80
helpdesk@brusano.brussels
 → www.brusano.brussels

en de overtuigingen van elke persoon die ze begeleiden na. Ze werken in een team dat gecoördineerd wordt door een sociaal assistent en in nauwe samenwerking met de andere zorgverleners die bij de patiënt thuis komen. Vraag meer inlichtingen bij de gemeente van de patiënt, zijn ziekenfonds of ga naar de website van social.brussels

OVERIGE

→ **Nomensoft**

Databank van de nomenclatuur opgesteld door het RIZIV. De databank combineert de codes en labelt de verstrekkingen met de tarieven.

[NomenSoft – RIZIV \(fgov.be\)](https://www.fgov.be/nomensoft)

Lined writing area consisting of 30 horizontal lines.

A series of 24 horizontal, light gray lines spanning the width of the page, providing a template for writing or drawing.

Brusano is een pluralistische en bicommunautaire coördinatie- en ondersteuningsdienst voor eerstelijnszorgverleners. Brusano voert de opdrachten uit van het platform voor palliatieve zorg.

Die ondersteuning betreft ook de samenwerking met alle zorgverleners en sociale hulpverleners in Brussel.

Brusano zet zich, door middel van concrete ondersteuning voor zorgverstrekkers, in voor:

Lesbaarheid van het systeem

De burger en de Brusselse zorgverlener vinden gemakkelijk de informatie die ze nodig hebben op het ogenblik dat ze er nood aan hebben, rekening houdend met het subsidiariteitsprincipe (step-up care) ook op territoriaal vlak.

Coördinatie en multidisciplinariteit

Iedere persoon die chronische en/of complexe opvolging nodig heeft, krijgt gecoördineerde, interdisciplinaire zorg en ondersteuning waarbij hij en zijn mantelzorgers partners zijn. De continuïteit van de dienstverlening en van informatie wordt gegarandeerd.

Toegankelijkheid en kwetsbaarheden

Iedere persoon die chronische en/of complexe opvolging nodig heeft, krijgt gecoördineerde, interdisciplinaire zorg en ondersteuning waarbij hij en zijn mantelzorgers partners zijn. De continuïteit van de dienstverlening en van informatie wordt gegarandeerd. Personen die in zware armoede leven, die uitermate kwetsbaar zijn omwille van hun levensomstandigheden of risicogedrag, en in het bijzonder personen die sociaal gediscrimineerd worden, hebben toegang tot de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben.

Wijkbenadering

Iedere Brusselaar vindt, wanneer hij dit wenst, de diensten die hij nodig heeft dichtbij zijn leefomgeving. De wijk is met zijn formele en informele partners een plaats voor sociale ondersteuning en solidariteit.

- **Diabetes type 2 | Zorgsystemen**
- **Palliatieve zorg en levenseinde**
- **Geestelijke gezondheid | eerstelijnszorgaanbod**
- **Thuishulp voor personen van 60 jaar of ouder**

In de Focussen staan repertoria,
FAQ's en Focus Live (webinars).
→ Ga naar [brusano.brussels](https://www.brusano.brussels)

Helpdesk: +32 2 880 29 80
info@brusano.brussels
RPM / RPR: BE0711.719.484

E.R. / V.U.: Michel De Volder,
rue de l'Association 15
Verenigingstraat,
1000 Bruxelles / Brussel

VOORSCHRIFT | EDUCATIEPROGRAMMA

De patiënt heeft recht op maximaal 4 prestaties per kalenderjaar.

Voorwaarden: de patiënt

- geniet van een "Opvolging van een patiënt met diabetes type 2 / voortraject" (102852)
- is tussen de 15 en 69 jaar oud EN vertoont een cardiovasculair risico (BMI > 30 en / of hoge bloeddruk)

Verstrekker	Individuele prestaties (≥ 30 min.)	Collectieve prestaties (≤ 10 personen et ≥ 120 min.)	Aantal sessies
☐ Diabeteseducator <i>Informatie over de ziekte en levensstijl</i>	☐ In de praktijk van de educator ☐ In het kabinet van de huisarts	☐ In de praktijk van de educator ☐ In het kabinet van de huisarts
☐ Diëtist <i>Diëtetische educatie</i>	☐ In de praktijk van de diëtist ☐ In het kabinet van de huisarts	☐ In de praktijk van de diëtist ☐ In het kabinet van de huisarts
☐ Apotheker <i>Stimulans voor therapietrouw</i>	☐ In de officina (apart lokaal) ☐ In het kabinet van de huisarts	☐ In de officina (apart lokaal) ☐ In het kabinet van de huisarts
☐ Verpleegkundige <i>Follow-upbezoek / ondersteuning bij zelfzorg</i>	☐ Bij de patiënt thuis	/
☐ Fysiotherapeut <i>Stimulans voor lichamelijke activiteit</i>	/	☐ In een aangepaste ruimte (behalve in een fitnesszaal)
TOTAAL (max. 4)		

De huisarts stelt een voorschrift op per discipline en per type sessie (individueel of in groep).

VOORSCHRIFTEN | MATERIAAL, EDUCATIE, DIETETIEK EN PODOLOGIE

Elk voorschrift voor de patiënt moet de vermelding **“zorgtraject”** of **“ZT”** bevatten.

Deze voorschriften moeten door de huisarts worden opgesteld om in aanmerking te komen voor terugbetaling in het kader van het zorgtraject. Wanneer u een patiënt doorverwijst, moet u hem alle nuttige informatie meedelen (bloedonderzoek, huidige behandeling, enz.).

MATERIAAL

1e voorschrift voor 6 maand
Voeg een voorschrift toe voor educatie.

Om in de apotheek een glucometer te verkrijgen moet de patiënt uw voorschrift hebben **EN** het attest van de educator.

Enkel in het geval van injectiebehandeling

Nom et prénom du prescripteur	
A REMPLIR PAR LE PRESCRIPTEUR: nom et prénom du bénéficiaire:	
Réservé à la vignette du conditionnement	R/ Glucometer 150 strips 100 lancettes
“ZORGTRAJECT”	
Cachet du prescripteur	Date et signature du prescripteur
Délivré à partir de la date précisée ou parti du:	
PRESCRIPTION DE MEDICAMENTS	

MATERIAAL

hernieuwing na 6 maand

Nom et prénom du prescripteur	
A REMPLIR PAR LE PRESCRIPTEUR: nom et prénom du bénéficiaire:	
Réservé à la vignette du conditionnement	R/ 150 strips 100 lancettes
“ZORGTRAJECT”	
Cachet du prescripteur	Date et signature du prescripteur
Délivré à partir de la date précisée ou parti du:	
PRESCRIPTION DE MEDICAMENTS	

EDUCATIE

of gebruik het specifieke modelformulier

Nom et prénom du prescripteur	
A REMPLIR PAR LE PRESCRIPTEUR: nom et prénom du bénéficiaire:	
Réservé à la vignette du conditionnement	R/ Diabeteseducatie + Individueel (specifieer de plaats) of in groep + “ZORGTRAJECT” 5 sessies
Cachet du prescripteur	Date et signature du prescripteur
Délivré à partir de la date précisée ou parti du:	
PRESCRIPTION DE MEDICAMENTS	

DIETETIEK

Nom et prénom du prescripteur	
A REMPLIR PAR LE PRESCRIPTEUR: nom et prénom du bénéficiaire:	
Réservé à la vignette du conditionnement	R/ Diëtetiek + 2 sessies
“ZORGTRAJECT”	
Cachet du prescripteur	Date et signature du prescripteur
Délivré à partir de la date précisée ou parti du:	
PRESCRIPTION DE MEDICAMENTS	

PODOLOGIE

Nom et prénom du prescripteur	
A REMPLIR PAR LE PRESCRIPTEUR: nom et prénom du bénéficiaire:	
Réservé à la vignette du conditionnement	R/ Podologie + 2 sessies + Risicogroep: 1 - 2A - 2B - 3
“ZORGTRAJECT”	
Cachet du prescripteur	Date et signature du prescripteur
Délivré à partir de la date précisée ou parti du:	
PRESCRIPTION DE MEDICAMENTS	

MEDISCHE VOORSCHRIFT | Diabeteseducatie

Download het contract op onze site: www.brusano.brussels

Kleef hier een patiëntenvignet

HbA1c: mmol/mol

Voeg een kopie van de laatste bloedonderzoek en behandeling follow-up van de patiënt

- De **huisarts** stelt een voorschrift op per type sessie (individueel of groep).
- Na de ondertekening van het zorgtrajectcontract heeft elke patiënt recht op 5 prestaties per kalenderjaar. Elk jaar moet ten minste één prestatie bij de patiënt thuis worden uitgevoerd.
- Een prestatie is gelijk aan 1 individuele sessie (min. 30 minuten) OF 1 groeps sessie (min. 120 minuten). In de loop van het 1e of 2e kalenderjaar van zijn eerste reeks van 5 sessies kan de patiënt genieten van 5 bijkomende sessies, op voorwaarde dat de eerste 5 sessies volbracht zijn en dat ten minste één bijkomende sessie thuis zal uitgevoerd worden.
- Prestaties kunnen worden verstrekt bij de patiënt thuis, in de praktijk van de educator of in het kabinet van de huisarts.

via een diabeteseducator in de eerste lijn

- 5 sessies/jaar: individuele sessie (30 min.) en/of groeps sessie (max. 10 mensen, 120 min.)

OF

via een conventiecentrum (tweede lijn)

- in 2 situaties : wanneer het aanbod eerstelijnseducatoren ontoereikend is OF bij patiënten met een complexe medische toestan (bestrijkt een periode van 12 maanden).

COMMENTAAR*Datum, stempel en handtekening*

CONSULTATIEVERSLAG | Diëtetiek

Kleef hier een patiëntenvignet of
geef de naam en de geboortedatum van de patiënt

Datum van de consultatie

...../...../.....

Datum van de laatste consultatie

...../...../.....

Antropometrische gegevens

Lengte: m

Gewicht: kg Evolutie

BMI: kg/m² Evolutie

Tailleomtrek: cm Evolutie

Opmerking

Reden van de consultatie**Anamnese voedingsgewoonten****Specifiek besproken punten****Doelstelling(en) vastgelegd samen met de patiënt****Motivatie van de patiënt**

Zwak Goed Uitstekend

Opmerking

Commentaar

Datum, stempel en handtekening

CONSULTATIEVERSLAG | Podologie

Kleef hier een patiëntenvignet of geef de naam en de geboortedatum van de patiënt

Datum van de consultatie

...../...../.....

Datum van de laatste consultatie

...../...../.....

- Patiënt met risico** 1 2a 2b 3
- Kennis van het risico door de patiënt** Geen Beperkt Gemiddeld Veel

Opmerking

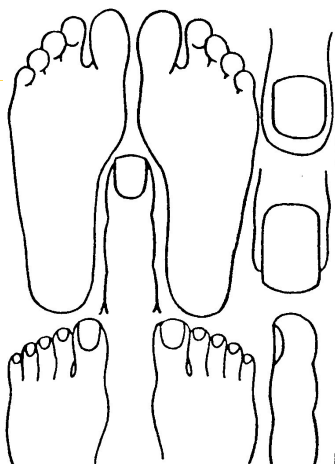
Anamnese

Klinisch onderzoek

Biomechanisch onderzoek

Behandeling

Commentaar

Datum, stempel en handtekening

VERSLAG | Educatieverslag – eerste lijn

Kleef hier een patiëntenvignet of
geef de naam en de geboortedatum van de patiënt

Datum van de consultatie

...../..... /

Datum van de laatste consultatie

...../..... /

Patiënt met risico 1 2a 2b 3

Kennis van het risico door de patiënt Geen Beperkt Gemiddeld Veel

Opmerking

Anamnese

Klinisch onderzoek

Biomechanisch onderzoek

Behandeling

Commentaar

Datum, stempel en handtekening

VERSLAG | Educatieverslag – eerste lijn

Besproken onderwerpen	Verworven	Te herzien	Opmerkingen
Theorie			
☐ Diabetes			
☐ Hypoglykemie en hoe te reageren			
☐ Hyperglykemie			
☐ Complicaties en follow-up			
☐ HbA1c en doelbereik bloedglucose			
Behandeling			
☐ Levensstijlveranderingen			
☐ Roostop			
☐ Beweging			
☐ Voeding (en alcohol)			
☐ Orale antidiabetica			
☐ Insuline en incretinemimetica			
☐ Injectietechniek en info			
☐ Bewaring			
(Zelf)controle			
☐ Techniek glykemetest			
☐ Follow-up van de parameters			
☐ Metingen en dagcurves			
☐ Hygiëne en verzorging van de voeten			
☐ Controle van de voeten			
☐ Lipodystrofie			
☐ Glykemie			
☐ Controle van de glucometer			
Speciale omstandigheden			
☐ Reis			
☐ Ziekte			
Varia			
☐ Verzekeringen en rijbewijs			
☐ Rechten en plichten			
☐ Patiëntenverenigingen			
Materiaal/documentatie			
☐ ...			
☐ ...			

VERSLAG | Educatieverslag – eerste lijn

Opmerkingen - Toevoeging

VERSLAG | Educatieverslag – eerste lijn

Opmerkingen - Toevoeging

MODELLEN | VOORSCHRIFTEN VOOR MATERIAAL

1. Voorschrift voor 1 jaar

		Nom et prénom du prescripteur	
A REMPLIR PAR LE PRESCRIPTEUR: nom et prénom du bénéficiaire			
Prescrit à la signature du coordonnateur		R/	<p>Glucometer 2 x 50 strips 100 lancettes</p> <p>“Programma educatie en zelfzorg”</p>
Cachet du prescripteur		Date et signature du prescripteur	
Delivrable à partir de la date précisée ci-dessous			
PRESCRIPTION DE MEDICAMENTS			

2. Jaarlijkse hernieuwing materiaal

		Nom et prénom du prescripteur	
A REMPLIR PAR LE PRESCRIPTEUR: nom et prénom du bénéficiaire			
Prescrit à la signature du coordonnateur		R/	<p>2 x 50 strips 100 lancettes</p> <p>“Programma educatie en zelfzorg”</p>
Cachet du prescripteur		Date et signature du prescripteur	
Delivrable à partir de la date précisée ci-dessous			
PRESCRIPTION DE MEDICAMENTS			

Indien HbA1C
<58mmol/mol
(of 7,5 %)

3. Hernieuwing glucometer na 3 jaar

		Nom et prénom du prescripteur	
A REMPLIR PAR LE PRESCRIPTEUR: nom et prénom du bénéficiaire			
Prescrit à la signature du coordonnateur		R/	<p>Glucometer 2 x 50 strips 100 lancettes</p> <p>“Programma educatie en zelfzorg”</p>
Cachet du prescripteur		Date et signature du prescripteur	
Delivrable à partir de la date précisée ci-dessous			
PRESCRIPTION DE MEDICAMENTS			

HOE TE WERK GAAN?

- De huisarts meldt de start van het programma educatie en zelfzorg aan de adviserend geneesheer met behulp van het juiste formulier.
- De programma educatie en zelfzorg kan gecombineerd worden met voortraject.

Download het contract op onze site: www.brusano.brussels

NOTIFICATIE VAN EEN BEPERKT PROGRAMMA VOOR GLYCEMIECONTROLE BIJ EEN PATIËNT MET DIABETES TYPE 2

Kleefbriefje ziekenfonds van de patiënt

Ik, Dr. (naam en voornaam)

..... (RIZIV-identificatienummer)

deel hierbij mee dat ik aan (naam en voornaam van de patiënt), voor wie ik het globaal medisch dossier beheer, een beperkt programma voor glycemiecontrole (educatie en zelfzorg) verleen.

Ik bevestig dat de patiënt een behandeling volgt met inspuitbare incretinemimetica of dagelijks één enkele insuline-injectie krijgt en dat aan de patiënt diabeteseducatie werd gegeven.

Ik heb het programma gestart op/..../... (dd/mm/jjjj)

Ik heb het programma verlengd vanaf/..../... (dd/mm/jjjj) : ik heb vastgesteld dat mijn patiënt tijdens de afgelopen periode daadwerkelijk de vereiste glycemiecontroles heeft uitgevoerd en dat de HbA1c-waarde van de patiënt, gemeten op zijn vroegst 3 maanden voor het einde van de voorbije periode van 12 maanden, minder bedraagt dan 7,5%.

Ik houd de gegevens over de diabeteseducatie en de HbA1c-resultaten van de patiënt te uwer beschikking.

Naam	Datum en handtekening
.....
.....

Stempel

* Enkel aankruisen indien het glycemiecontroleprogramma na een voorgaande periode van 12 maanden verlengd wordt voor een nieuwe periode van 12 maanden.

DOCUMENT ONDER GESLOTEN OMSLAG OVER TE MAKEN AAN DE ADVISEREND GENEESHEER VAN HET ZIEKENFONDS